

DFØ-notat
2024:2

Utviklingen i antall ansatte i statsforvaltningen

2022-2023

Sammendrag

I dette notatet presenterer vi utviklingen av antall ansatte i statsforvaltningen i perioden 2022 til 2023. Undersøkelsen bruker statistikk fra Statistisk sentralbyrå (SSB) og data fra Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) sin kartleggingsundersøkelse. Kartleggingsundersøkelsen gjør at vi kan justere for omorganiseringer inn og ut av statsforvaltningen. Målet på antall ansatte i dette notatet er arbeidsforhold, det vil si, antall arbeidskontrakter i en virksomhet inkludert biarbeidsforhold. Her er hovedfunnene:

- **Statsforvaltningen økte med 578 arbeidsforhold fra 2022 til 2023.** I absolutte tall er veksten størst i de underliggende virksomhetene, mens det er større prosentvis vekst i departementene.
- **To omorganiseringer har gjort at 39 arbeidsforhold har blitt flyttet inn i statsforvaltningen.** Ved å justere for disse omorganiseringene var veksten i statsforvaltningen på 539 arbeidsforhold.
- **Veksten i statsforvaltningen er lavere enn den generelle sysselsettingsveksten i Norge.** Sysselsettingsveksten var på 1,0 prosent, mens veksten i statsforvaltningen var på 0,3 prosent.
- **9 av 16 departementsområder har fått flere arbeidsforhold.** Olje- og energiområdet står for den største prosentvise økningen i antall arbeidsforhold, mens forsvarsområdet hadde størst vekst i absolutte tall.
- **Vakanser og naturlige svingninger er den viktigste årsaken til endringer i antall arbeidsforhold.** 104 virksomheter har hatt en økning i antall arbeidsforhold, mens 76 har hatt nedgang.
- **621 arbeidsforhold tilknyttet håndtering av koronapandemien ble avvirket i 2023.** Nesten alle arbeidsforholdene tilhørte NAV og de aller fleste stillingene var midlertidige.
- **Kommunikasjonsansatte utgjør omtrent 1 prosent av ansatte i statsforvaltningen.** Andelen er stabil tilbake til 2016. Majoriteten av de kommunikasjonsansatte arbeider i en sentral enhet (virksomhetens hovedkontor).
- **Tre av fire arbeidsforhold i statsforvaltningen er utenfor Oslo.** Møre og Romsdal, Agder og Nordland har de laveste andelen, alle under 4 prosent, av totalt antall arbeidsforhold i statsforvaltningen.
- **Nedgang i antall arbeidsforhold i mellomsentrale kommuner.** Det er vekst både i de mest og minst sentrale kommunene.
- **Ikke et entydig mønster for antall arbeidsforhold som er underlagt retningslinjene for lokalisering av statlige arbeidsplasser.** Endringer i plassering av arbeidsforhold siden retningslinjene ble revidert i 2022 viser variasjon for alle departementsområder, både når vi ser på fylker og sentralitet.

Innhold

Sammendrag	1
1 Innledning	2
1.1 Bakgrunn og formål.....	2
1.2 Datagrunnlag og metode	2
1.2.1 Vi bruker statistikk fra SSB og informasjon fra egne kartlegginger	2
1.2.2 Vi justerer for omorganiseringer	4
2 Utviklingen i antall arbeidsforhold i statsforvaltningen	5
2.1 Siden 2022 har statsforvaltningen økt med 578 arbeidsforhold	5
2.2 Omorganiseringer har ført til 39 arbeidsforhold inn i statsforvaltningen.....	5
2.3 Økt antall arbeidsforhold i departementer og underliggende virksomheter	6
2.4 Veksten i statsforvaltningen er lavere enn den generelle sysselsettingsveksten	8
3 Forskjeller mellom departementsområdene	9
3.1 Kunnskapsområdet har flest arbeidsforhold	9
3.2 Antall arbeidsforhold økte i 9 av 16 departementsområder	11
4 Årsaker til endringer	15
4.1 Vakanser og naturlige svingninger er viktigste årsak til endring.....	15
4.2 Forsvaret, UiO og Politiet har økt mest	16
4.3 NAV, FHI og Skatteetaten har størst nedgang	16
5 Betydningen av koronapandemien	18
5.1 Nedgang i arbeidsforhold i etterkant av pandemien	18
6 Kommunikasjonsansatte i statsforvaltningen	20
6.1 Kommunikasjonsansatte utgjør om lag 1 prosent av alle arbeidsforhold i statsforvaltningen i perioden 2016 til 2023	20
6.2 Flesteparten arbeider i den sentrale kommunikasjonsenheten	21
7 Geografi og sentralitet	22
7.1 Tre av fire ansatte i statsforvaltningen jobber utenfor Oslo.....	22
7.2 Nedgang i mellomsentrale kommuner.....	24
7.3 Utvikling for virksomheter underlagt retningslinjer for lokalisering av statlige arbeidsplasser	26

1 Innledning

I dette kapittelet redegjør vi for bakgrunnen for og formålet med å kartlegge antall ansatte i statsforvaltningen og beskriver datagrunnlag og metode.

1.1 Bakgrunn og formål

DFØ skal, i henhold til instruksen, hvert år gjennomføre en kartlegging av antall ansatte i statsforvaltningen. Kartleggingen gir en oversikt over utviklingen i antall ansatte og årsverk i staten, og sikrer et godt faktagrunnlag for planlegging av statlig organisering og fordeling av personressurser.

I dialog med departementene er det besluttet at kartleggingen skal måle/omfatte:

- Utviklingen i antall ansatte i statsforvaltningen i forhold til den generelle sysselsettingsveksten.
- Utviklingen og nivået på antall ansatte i statsforvaltningen samt forklaringsfaktorer til utviklingen.
- Utviklingen og nivået på antall ansatte i statsforvaltningen geografisk fordelt på fylkes-/regionsnivå og sentralitet.

Kartleggingen har siden 2021 også undersøkt hvor mye av endringene i antall ansatte som skyldes koronapandemien, fordelt på faste og midlertidige stillinger. Siden 2022 har vi i tillegg inkludert spørsmål om antall kommunikasjonsansatte i statsforvaltningen.

1.2 Datagrunnlag og metode

1.2.1 Vi bruker statistikk fra SSB og informasjon fra egne kartlegginger

DFØ bruker data om den registerbaserte sysselsettingen over antall ansatte i staten fra SSB i kartleggingen. **Staten** defineres her som alle virksomheter som inngår i [statsregnskapet](#).

Særlovsselskaper, statsforetak (for eksempel helseforetakene), statsaksjeselskap og stiftelser er selvstendige rettssubjekter og regnes ikke som en del av staten.

Dataene fra SSB bygger på informasjon som virksomhetene rapporterer via a-ordningen¹. SSB utgir ulike mål på antall ansatte i staten i sin registerbaserte sysselsettingsstatistikk. DFØ presenterer hovedsakelig antall **arbeidsforhold** i dette notatet. Antall arbeidsforhold er antall arbeidskontrakter i en virksomhet, inkludert biarbeidsforhold. I tillegg mottar DFØ tall over antall **årsverk**. Vi viser til disse tallene der det er hensiktsmessig.

¹ A-ordningen er en samordnet måte for arbeidsgivere å rapportere opplysninger om inntekt og ansatte til NAV, SSB og Skatteetaten, for mer informasjon se: <https://www.skatteetaten.no/bedrift-og-organisasjon/arbeidsgiver/a-meldingen/om-a-ordningen/om-a-ordningen/>

SSBs målemetode baserer seg på årsgjennomsnittet for hver driftsenhet² i staten, basert på alle tolv kalendermåneder. Det innebærer at alle endringer, enten i antall arbeidsforhold eller årsverk, er beregnet som differansen mellom to årsgjennomsnitt. For mer informasjon, se SSB-notat 2018/36 *Statistikk om ansatte i staten: Kartlegging av brukerbehov og muligheter*.

I tillegg til å bruke data fra SSB, gjennomfører DFØ egne kartleggingsundersøkelser³. Kartleggingsundersøkelsene retter seg mot **statsforvaltningen**. Statsforvaltningen er alle virksomhetene i statsregnskapet, unntatt Stortinget med underliggende institusjoner⁴, Sametinget og Domstolene⁵ i Norge. Statsforvaltningen tilsvarer dermed statens utøvende makt, det vil si Statsministerens kontor og departementene, med deres underliggende virksomheter. De underliggende virksomhetene kalles forvaltningsorganer og omfatter blant annet direktorater, tilsyn, statsforvalterne og kollegiale organer som styrever, råd og nemder, samt forvaltningsbedrifter, eksempelvis Statsbygg⁶.

I 2024 var det 177 virksomheter i statsforvaltningen som mottok undersøkelsen, hvorav 165 svarte⁷. I undersøkelsen:

- viser vi til **antall arbeidsforhold og årsverk** i 2022 og 2023 i virksomheten, basert på SSBs offisielle statistikk. Feltene kan ikke endres med hensyn til konsistens i offisiell statistikk, og er kun ment som informasjon til virksomheten⁸.
- ber vi virksomheten oppgi om det har skjedd **omorganiseringer** mellom statlige virksomheter og eventuelt hvor mye av endringen i antall arbeidsforhold som kan tilskrives omorganiseringen(e).
- ber vi virksomhetene å rangere de tre viktigste **årsakene** til endring i antall arbeidsforhold fra en rekke faste kategorier med årsaker.

² En driftsenhet er for eksempel NAV Halden, som kan summeres opp til NAV. Dataene rapporteres i henhold til arbeidstakeres tilknytning til organisasjonsledd slik det er registrert i Enhetsregisteret.

³ Funn og informasjon fra tidligere år er tilgjengelige i DFØ notat 2023:4, DFØ notat 2023:2, DFØ notat 2021:2, DFØ notat 2020:1, Difi notat 2019:1, Difi notat 2019:4 og Difi notat 2016:4.

⁴ Stortingets underliggende institusjoner omfatter Norges institusjon for menneskerettigheter, Ombudsnemnda, Riksrevisjonen, Sivilombudet og Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste.

⁵ Domstolsadministrasjonen er imidlertid en del av statsforvaltningen og inngår derfor i våre tall.

⁶ For en nærmere beskrivelse av statsforvaltningen: <https://www.regjeringen.no/no/tema/statlig-forvaltning/forvaltningsutvikling/hva-er-statsforvaltningen/id2397949/>

⁷ Arbeidsretten, De nasjonale forskningsetiske komiteer, Forsvarsdepartementet, Generaladvokatembetet, Havforskningsinstituttet, Høgskolen i Innlandet, Internasjonalt reindriftssenter, Nasjonal Sikkerhetsmyndighet, Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten, Norges Handelshøyskole, Norsk filminstitutt og Riksmekleren svarte ikke på undersøkelsen (per 01.08.2024). Politiets sikkerhetstjeneste (PST) mottok ikke kartleggings skjema, men er en del av datagrunnlaget. Helsedirektoratet mottok skjema for både seg selv og Direktoratet for e-Helse, da disse virksomhetene ble sammenslått 01.01.24.

⁸ Et unntak er Statsministerens kontor (SMK) som får redigere sine antall arbeidsforhold. SMKs tall inkluderer statsråder, statssekretærer og politiske rådgivere, som etter statsansatteloven ikke er statsansatte. Ettersom det er SMK som har arbeidsgiveransvaret for disse, så registreres de likevel som å ha et arbeidsforhold ved SMK. Denne gruppen er ikke i målgruppen for denne kartleggingen, og har derfor blitt tatt ut av populasjonen.

- ber vi, på grunn av den ekstraordinære situasjonen **koronapandemien** har skapt i enkelte deler av statsforvaltningen, alle virksomhetene om å angi hvor stor del av økningen/reduksjonen i antall ansatte som kan tilskrives pandemien.
- ber vi, for å følge opp arbeidet med kartleggingen av kommunikasjonsfunksjonen i staten⁹, virksomhetene svare på spørsmål om antall **kommunikasjonsansatte**.

1.2.2 Vi justerer for omorganiseringer

Hvert år skjer det **omorganiseringer** i staten. En omorganisering kan være en flytting av oppgaver og ansatte fra en statlig virksomhet til en annen, mellom ulike deler av en statlig virksomhet, eller det kan være flytting av ansatte og oppgaver ut av statsforvaltningen. I kartleggingen er vi opptatt av omorganiseringer som har betydning for antall arbeidsforhold i statsforvaltningen.

Basert på informasjon fra årsrapportene til virksomhetene, mikrodata fra SSB om flyttinger av arbeidsforhold mellom statlige virksomheter og DFØs egen kartleggingsundersøkelse, kan DFØ identifisere endringer i antall arbeidsforhold i statsforvaltningen **justert for omorganiseringer**. Ved å identifisere endringer i antall arbeidsforhold som skyldes flyttinger mellom statlige virksomheter eller inn/ut av statsforvaltningen får vi endringene som skyldes en økning eller nedgang i antall arbeidsforhold. Dette er særlig viktig når vi skal sammenligne de samme virksomhetene på to ulike tidspunkt.

Noen omorganiseringer skjer i midten av året. Når det skjer, må vi **annualisere** arbeidsforholdene. Med annualisering fordeler vi antall arbeidsforhold over 12 måneder, fra omorganiseringen skjedde. Dette må vi gjøre fordi vi bruker årsgjennomsnitt for antall arbeidsforhold. I praksis blir resultatet at annualiserte omorganiseringer må inkluderes over to år. På denne måten kan vi regne ut den reelle endringen i en virksomhet, selv om en omorganisering skjedde midt i året.

Når vi ser bort i fra omorganiseringer, referer vi til tallene som **ikke-justerte**. I kapittel 7 omtales geografisk fordeling av arbeidsforhold, og disse tallene er ikke-justerte.

⁹ DFØ rapport 2023:3 [Mye mer enn ord – en kartlegging av kommunikasjonsfunksjonen i staten](#)

2 Utviklingen i antall arbeidsforhold i statsforvaltningen

2.1 Siden 2022 har statsforvaltningen økt med 578 arbeidsforhold

I 2023 var det 174 781 arbeidsforhold i statsforvaltningen. Det er en økning på 578 arbeidsforhold fra 2022, noe som tilsvarer 0,33 prosent. Dersom vi justerer for omorganiseringer, er økningen på 539 arbeidsforhold. Dette tilsvarer en økning på 0,31 prosent.

Ser vi på staten som helhet, var det 177 915 arbeidsforhold i 2023. Dette er en økning på 494 arbeidsforhold, tilsvarende 0,28 prosent. Som nevnt i 1.2.1 inkluderer ikke tall for staten i dette notatet særlovsselskaper, statsforetak (for eksempel helseforetakene), statsaksjeselskap og stiftelser.

Tabell 1: Antall arbeidsforhold i staten fra 2022 til 2023, ujustert

	Antall arbeidsforhold 2022	Antall arbeidsforhold 2023	Absolutt endring
Statsforvaltning	174 203	174 781	578
Stortinget	1 085	1 081	-4
Sametinget	162	157	-5
Domstolene	1 970	1 895	-75
Totalt i staten	177 421	177 915	494

2.2 Omorganiseringer har ført til 39 arbeidsforhold inn i statsforvaltningen

Av økningen på 578 arbeidsforhold i statsforvaltningen, kan 39 arbeidsforhold tilskrives omorganiseringer. Justert for omorganiseringer var det altså en endring på 539 arbeidsforhold. Det tilsvarer en økning på 0,31 prosent.

I perioden 2022 til 2023 har det vært én omorganisering som resulterte i at arbeidsforhold ble flyttet *inn* i statsforvaltningen:

- Forsvarsbygg har fått ansatte fra ISS fordi renholdstjenester skal tilbakeføres fra privat til offentlig sektor¹⁰. For 2023 utgjør det **35** arbeidsforhold.

I tillegg overtok Universitetet i Tromsø ansvaret for Nordland kunst- og filmhøgskole i midten av 2021-2022 perioden. Siden endringen skjedde i midten av året, annualiserer vi for **4** av de aktuelle arbeidsforholdene i år. Omorganiseringene *inn i statsforvaltningen* har skjedd innen departementsområdene forsvar og kunnskap.

Øvrige omorganiseringer har skjedd *innad i statsforvaltningen*. Disse har kun utslag når vi ser på ulike nivåer og/eller departementsområder. Følgende omorganiseringer har skjedd innad i statsforvaltningen i perioden 2022 til 2023:

- Olje- og energidepartementet overtok ansvaret for Petroleumstilsynet med **175** arbeidsforhold fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet
- Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse fikk overført **50** arbeidsforhold fra Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen da de overtok oppgavene med å godkjenne utenlandsk utdanning
- Nasjonalbiblioteket fikk overført **21** arbeidsforhold fra Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek ved innlemming av hele virksomheten i Nasjonalbiblioteket. Totalt ble 40 ansatte i Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek flyttet, men fordi endringen skjedde i midten av 2023 må vi annualisere for denne endringen også i neste kartlegging.
- Arkivverket fikk overført **1** arbeidsforhold fra Medietilsynet da de overtok driften av Medietilsynets arkiv

Omorganiseringene *innad i statsforvaltningen* har skjedd innen departementsområdene arbeid- og inkludering, kultur, kunnskap, olje- og energi og utenriks.

2.3 Økt antall arbeidsforhold i departementer og underliggende virksomheter

Statsforvaltningen kan deles inn i departementer og underliggende virksomheter (inkludert utenriktjenesten).

På departementsnivå har det vært en svak økning i antall arbeidsforhold. I 2023 var det 4 549 arbeidsforhold. Justert for omorganiseringer utgjør økningen 1,4 prosent.

I de underliggende virksomhetene er det 170 232 arbeidsforhold. Justert for omorganiseringer utgjør endringen 0,3 prosent, tilsvarende 475 arbeidsforhold.

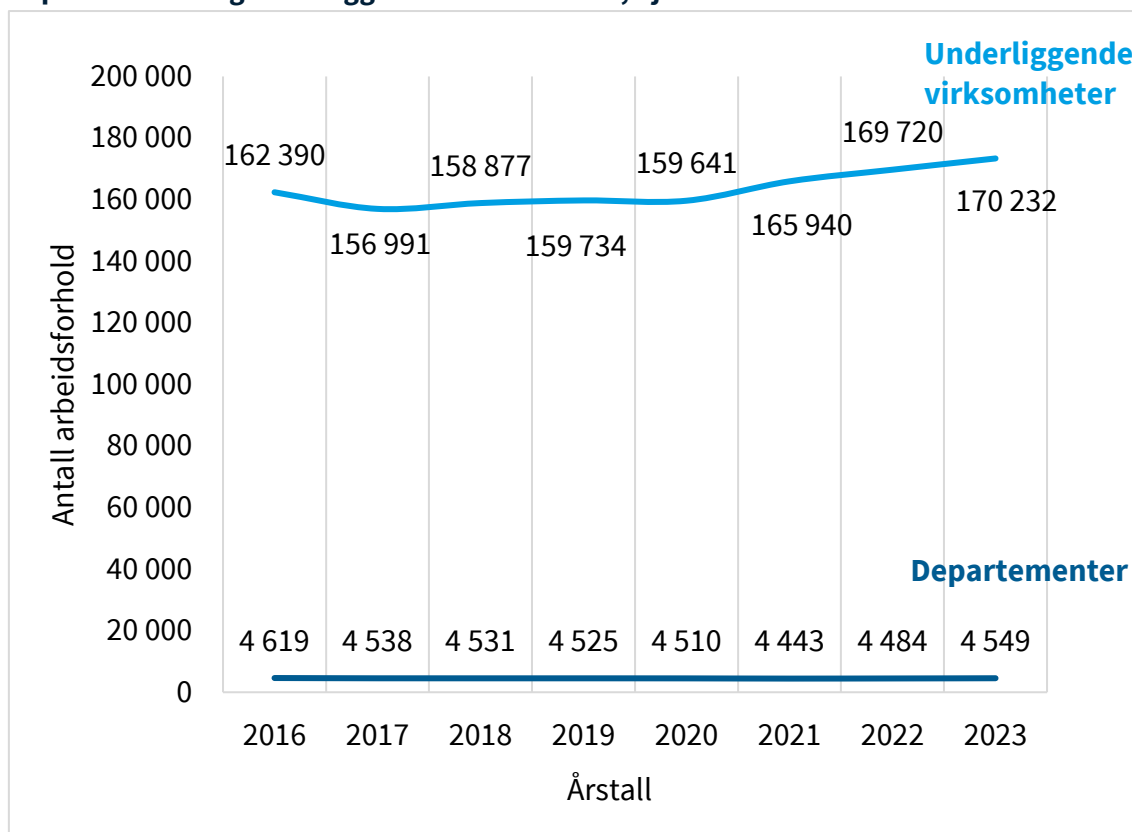
¹⁰ Beslutningen om tilbakeføringen er tatt av regjeringen i 2023. Les mer i [årsrapporten til Forsvarsmateriell](#).

Tabell 2: Antall arbeidsforhold i statsforvaltningen fra 2022 til 2023, fordelt på departementer og underliggende virksomheter

	Antall arbeidsforhold 2022	Antall arbeidsforhold 2023	Endring (ujustert)	Omorganiseringer	Endring (justert)
Departementer	4 484	4 549	65	2	63
Underliggende virksomheter	169 720	170 232	512	37	475
Totalt i statsforvaltning	174 203	174 781	578	39	538

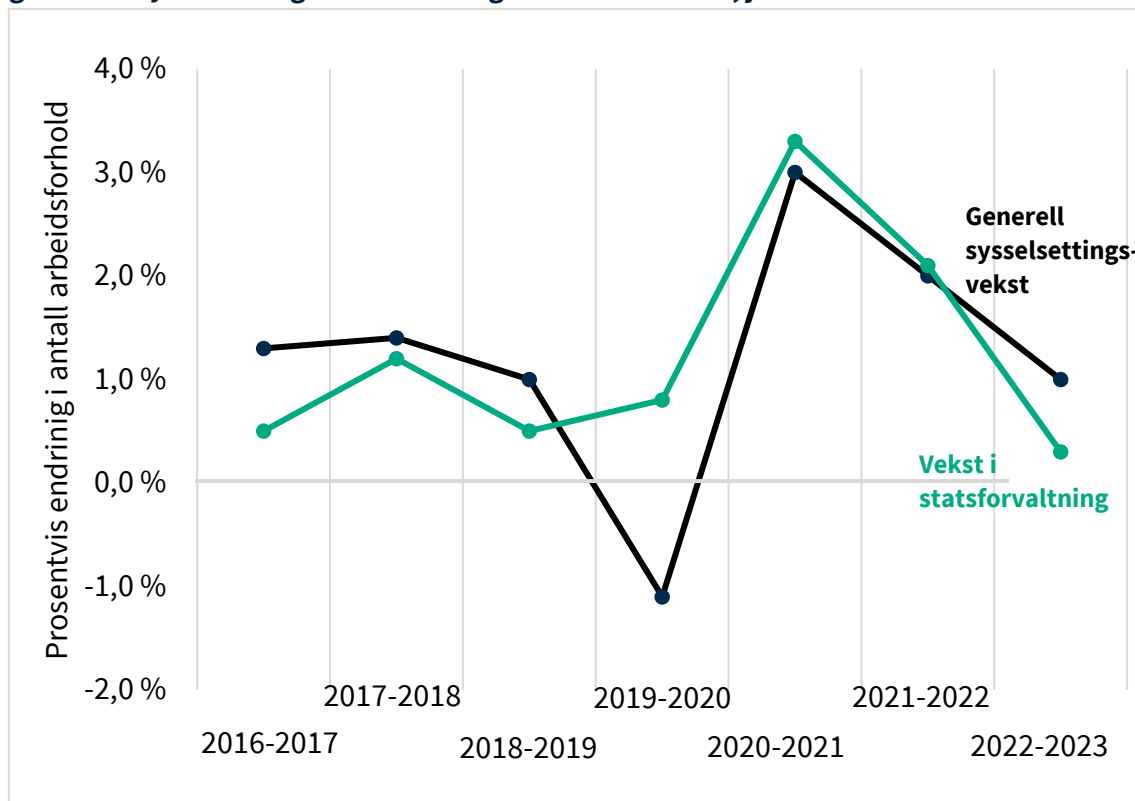
De to omorganiseringene som har skjedd på departementsnivå som man ser i tabell 2, gjelder overføringen av arbeidsforhold fra NORAD til Utenriksdepartementet, i forbindelse med overføring av ansvaret for Tilskuddsportalen. Siden overføringen skjedde i september 2022, må vi annualisere for deler av endringen i årets kartlegging.

Figur 1 viser den justerte utviklingen i antall arbeidsforhold i statsforvaltningen fra 2016 til 2023. Utviklingen i perioden har vært relativt stabil, med en svak økning de siste årene. Over tid har de underliggende virksomhetene økt mest. En oversikt over hvordan disse økningene fordeler seg på departementsområdene finnes i kapittel 3.

Figur 1: Antall arbeidsforhold i statsforvaltningen fra 2016 til 2023, fordelt på departementer og underliggende virksomheter, ujustert

2.4 Veksten i statsforvaltningen er lavere enn den generelle sysselsettingsveksten

Figur 2: Utviklingen i antall arbeidsforhold i statsforvaltningen sammenlignet med den generelle sysselsettingsveksten i Norge fra 2016 til 2023, justert

Den generelle sysselsettingsveksten i Norge var fra 2022 til 2023 1,0 prosent (SSB-tabell 13472). Veksten i statsforvaltningen er på 0,3 prosent, altså lavere enn den generelle sysselsettingsveksten. Den prosentvise veksten i antall arbeidsforhold i statsforvaltningen er tilnærmet lik uavhengig av om vi justerer for omorganiseringer eller ikke.

Både sysselsettingsveksten og veksten i statsforvaltningen er lavere enn forrige periode. Tabell 3 viser den prosentvise utviklingen over tid.

Tabell 3: Prosentvis endring i antall arbeidsforhold i statsforvaltningen sammenlignet med den generelle sysselsettingsveksten i Norge fra 2016 til 2023

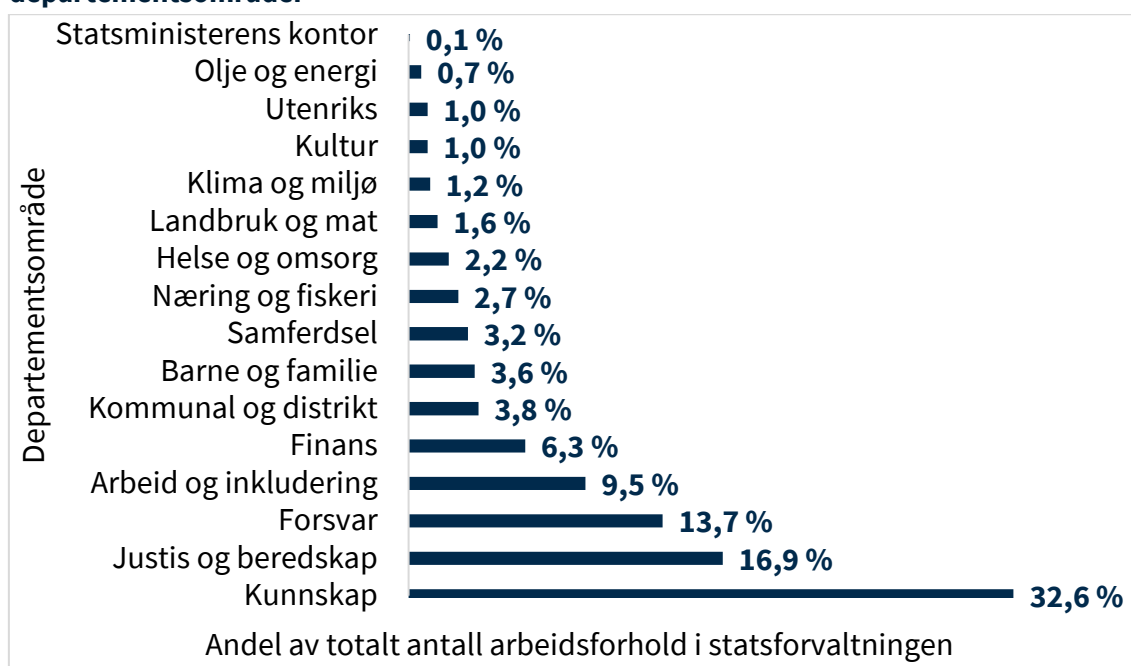
	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Vekst i statsforvaltningen, ujustert	-3,3 %	1,2 %	0,5 %	-0,1 %	3,8 %	2,2 %	0,3 %
Vekst i statsforvaltningen, justert	0,5 %	1,2 %	0,5 %	0,8 %	3,3 %	2,1 %	0,3 %
Sysselsettingsveksten i Norge	1,3 %	1,4 %	1,0 %	-1,1 %	3,0 %	2,0 %	1,0 %

3 Forskjeller mellom departementsområdene

I dette kapittelet ser vi på utviklingen i antall arbeidsforhold i statsforvaltningen, inndelt i de 16 departementsområdene. Med departementsområde mener vi departementene med alle underliggende virksomheter.

3.1 Kunnskapsområdet har flest arbeidsforhold

Figur 3: Andel av totalt antall arbeidsforhold i statsforvaltningen i 2023, fordelt på departementsområder

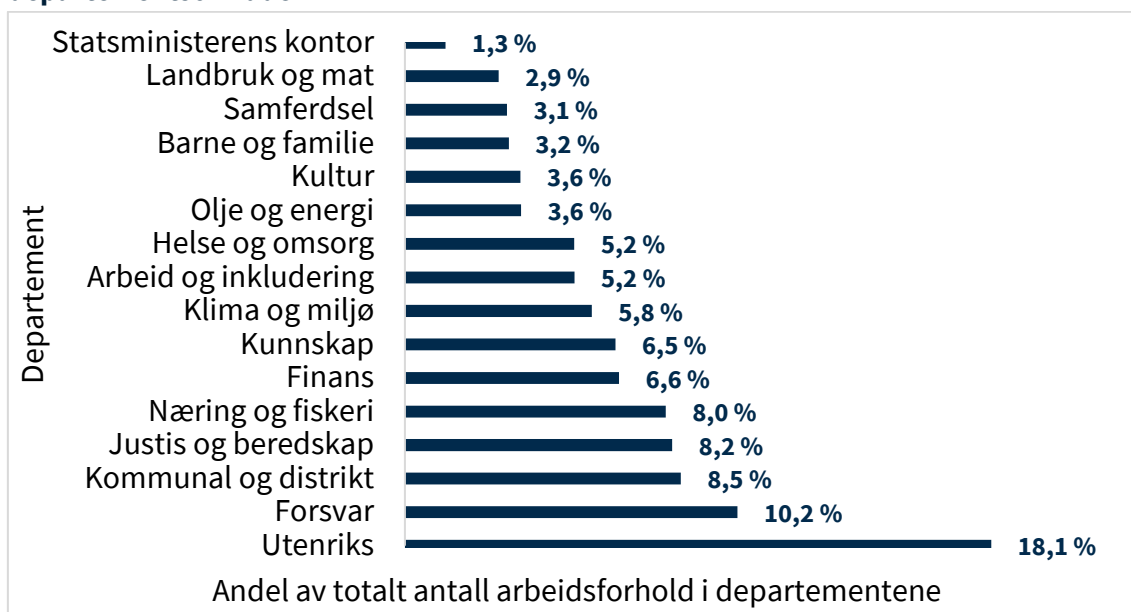

Nær en tredjedel av alle arbeidsforholdene i statsforvaltningen er under Kunnskapsdepartementet med underliggende virksomheter. Av disse arbeidsforholdene er nær 95 prosent i universitets- og høyskolesektoren.

Justis- og beredskapsdepartementet og tilhørende virksomheter har den nest høyeste andelen på nesten 17 prosent. Politiet utgjør omtrent to tredjedeler av arbeidsforholdene under justis- og beredskapsområdet.

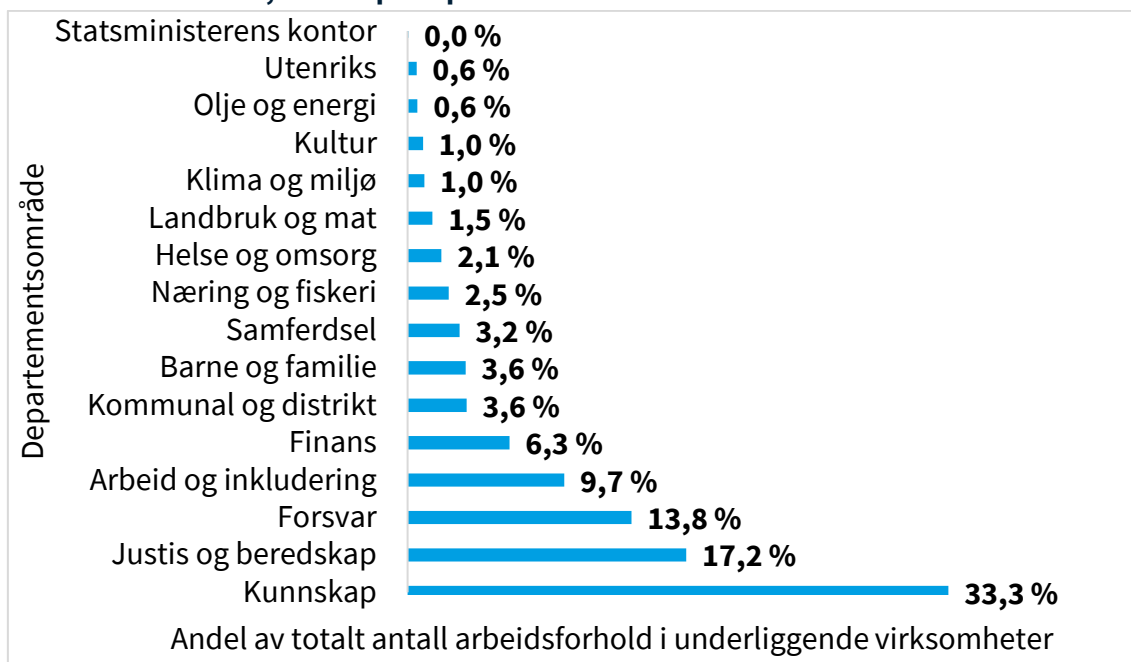
Departementsområdene med lavest andel av arbeidsforholdene i statsforvaltningen er Statsministerens kontor og olje- og energiområdet som begge har under 1 prosent hver.

Figur 4: Andel av totalt antall arbeidsforhold i departementene i 2023, fordelt på departementsområder

Hvis vi bare ser på departementene og andelen selve departementet har i sitt departementsområde, har Utenriksdepartementet den høyeste andelen med cirka 18 prosent. Det er nesten dobbelt så mye som Forsvarsdepartementet, som har en andel på rett over 10 prosent.

Figur 5: Andel av totalt antall arbeidsforhold i departementenes underliggende virksomheter i 2023, fordelt på departementsområder

Når vi ser på arbeidsforhold i departementenes underliggende virksomheter, finner vi de største andelenene under kunnskaps-, justis- og beredskaps- og forsvarsområdene. Store virksomheter som Forsvaret, Politiet og mange store utdanningsinstitusjoner hører inn under disse områdene.

3.2 Antall arbeidsforhold økte i 9 av 16 departementsområder

9 av 16 departementsområder hatt en økning i antall arbeidsforhold fra 2021 til 2022, jamfør tabell 4. Det gjelder både justerte og ujusterte tall.

Tabell 4: Utviklingen i antall arbeidsforhold i statsforvaltningen fra 2022 til 2023, fordelt på departementsområder

Departementsområder	Arbeidsforhold 2023	Endring (ujustert)	Prosent endring (ujustert)	Omorganiseringer	Endring (justert)	Prosent endring (justert)
Arbeid og inkludering	16 678	-822	-4,7 %	-175	-647	-3,7 %
Barn og familie	6 237	55	0,9 %	0	55	0,9 %
Finans	10 986	-33	-0,3 %	0	-33	-0,3 %
Forsvar	23 951	552	2,4 %	35	517	2,2 %
Helse og omsorg	3 791	-140	-3,6 %	0	-140	-3,6 %
Justis og beredskap	29 604	226	0,8 %	0	226	0,8 %
Klima og miljø	2 023	43	2,1 %	0	43	2,2 %
Kommunal og distrikt	6 584	-20	-0,3 %	0	-20	-0,3 %
Kultur	1 783	-35	-1,9 %	0	-35	-1,9 %
Kunnskap	57 009	457	0,8 %	4	453	0,8 %
Landbruk og mat	2 739	92	3,5 %	0	92	3,5 %
Næring og fiskeri	4 692	17	0,4 %	0	17	0,4 %
Olje og energi	1 199	216	22,0 %	175	41	4,2 %
Samferdsel	5 586	-45	-0,8 %	0	-45	-0,8 %
SMK	135	-2	-1,6 %	0	-2	-1,5 %
Utenriks	1 782	17	1,0 %	0	17	1 %
Totalt	174 781	578	0,3 %	39	539	0,3 %

Det har vært nedgang i antall arbeidsforhold i 7 av 16 departementsområder. Arbeid- og inkluderingsområdet står for den største nedgangen, på 647 arbeidsforhold, justert for

omorganiseringer. Nedgangen på 4,1 prosent forklares av en reduksjon på 743 arbeidsforhold i NAV. Helse- og omsorgsområdet har nest størst nedgang med 140 arbeidsforhold. Nedgangen, som tilsvarer 3,6 prosent, skyldes hovedsakelig en reduksjon på 146 arbeidsforhold i Folkehelseinstituttet (FHI).

Størst justert prosentvis økning i antall arbeidsforhold fra 2022 til 2023, ser vi under departementsområdene for olje og energi, landbruk og mat og forsvar. Olje- og energiområdet står for den største prosentvise økningen på 4,2 prosent, som tilsvarer 41 arbeidsforhold. Norges vassdrags- og energidirektorat har økt med 37 arbeidsforhold, mens Olje- og energidepartementet økte med 17 ansatte. Landbruk- og matområdet har en vekst på 3,5 prosent, tilsvarende 92 arbeidsforhold. Her står Mattilsynet, NIBIO og Veterinærinstituttet for henholdsvis 45, 35 og 12 nye arbeidsforhold. Forsvarsområdet har en vekst på 2,2 prosent. Dette skyldes hovedsakelig en økning på 446 arbeidsforhold i Forsvaret.

Ser vi på endringene i absolutte tall, er det forsvarssområdet som er på topp (se omtale over). Kunnskapsområdet har hatt nest størst økning. I hovedsak er det universitet- og høyskolesektoren som står for de største økningene i arbeidsforhold, blant annet Universitetet i Oslo (166), Universitetet i Sørøst-Norge (67) og NTNU (57). For universitets- og høyskolesektoren er det en høyere forekomst av deltidsstillinger sammenlignet med andre sektorer. Ser vi på årsverk heller enn arbeidsforhold, er imidlertid kunnskapsområdet fremdeles størst med 44 873 årsverk i 2023. Justis- og beredskapsområdet, som er nest størst når man ser på antall arbeidsforhold, hadde 28 509 årsverk til sammenligning.

Tabell 5 viser endringer i arbeidsforhold blant departementsansatte fra 2022 til 2023. Tabell 6 viser endringer i arbeidsforhold i underliggende virksomheter i samme periode.

Tabell 5: Utviklingen i antall arbeidsforhold i departementene fra 2022 til 2023

Departementsområder	Arbeidsforhold	Endring (ujustert)	Prosent endring (ujustert)	Omorganiseringer	Endring (justert)	Prosent endring (justert)
Arbeid og inkludering	238	6	2,8 %	0	6	2,8 %
Barn og familie	146	-5	-3,2 %	0	-5	-3,2 %
Finans	300	3	1 %	0	3	1 %
Forsvar	466	23	5,1 %	0	23	5,1 %
Helse og omsorg	237	2	0,8 %	0	2	0,8 %
Justis og beredskap	375	6	1,7 %	0	6	1,7 %
Klima og miljø	262	8	3,2 %	0	8	3,2 %
Kommunal og distrikt	387	-1	-0,1 %	0	-1	-0,1 %
Kultur	162	4	2,3 %	0	4	2,3 %

Kunnskap	295	-8	-2,7 %	0	-8	-2,7 %
Landbruk og mat	132	-4	-3,2 %	0	-4	-3,2%
Næring og fiskeri	365	16	4,5 %	0	16	4,5 %
Olje og energi	163	17	11,3 %	0	17	11,3 %
Samferdsel	143	2	1,1 %	0	2	1,1 %
SMK	57	-4	-6,6 %	0	-4	-6,6 %
Utenriks	822	2	0,2 %	2	0	0 %
Totalt	4 549	65	1,5 %	2	63	1,4 %

Tabell 6: Utviklingen i antall arbeidsforhold i departementenes underliggende virksomheter fra 2022 til 2023

Departementsområder	Arbeidsforhold	Endring (ujustert)	Prosent endring (ujustert)	Omorganiseringer	Endring (justert)	Prosent endring (justert)
Arbeid og inkludering	16 441	-828	-4,8 %	-175	-635	-3,7 %
Barn og familie	6 091	60	1,0 %	0	60	1,0 %
Finans	10 686	-36	-0,3 %	0	-36	-0,3 %
Forsvar	23 485	529	2,3 %	35	494	2,2 %
Helse og omsorg	3 554	-142	-3,8 %	0	-142	-3,8 %
Justis og beredskap	29 229	220	0,8 %	0	220	0,8 %
Klima og miljø	1 761	34	1,9 %	0	34	1,9 %
Kommunal og distrikt	6 198	-20	-0,3 %	0	-20	-0,3 %
Kultur	1 621	-38	-2,3 %	0	-38	-2,3 %
Kunnskap	56 714	465	0,8 %	4	462	0,8 %
Landbruk og mat	2 607	97	3,9 %	0	97	3,9 %
Næring og fiskeri	4 327	2	0,0 %	0	2	0,0 %
Olje og energi	1 037	200	23,9 %	175	25	3,0 %

Utviklingen i antall ansatte i statsforvaltningen

Samferdsel	5 443	-47	-0,9 %	0	-47	-0,9 %
SMK	78	2	2,4 %	0	2	2,4 %
Utenriks	961	16	1,7 %	-2	14	1,5 %
Totalt	170 232	513	0,3 %	37	476	0,3 %

4 Årsaker til endringer

I dette kapittelet ser vi på årsakene til økning og nedgang i antall arbeidsforhold i statsforvaltningen. De ni årsakene ble utarbeidet av Difi og et utvalg av direktorater i 2018. Se Difi notat 2019:1 kapittel 1.3. Vi trekker også frem virksomhetene som har størst endring i antall arbeidsforhold og årsakene de oppgir til endring. Kapittelet bygger i hovedsak på svarene fra virksomhetene i DFØ sin kartleggingsundersøkelse.

4.1 Vakanser og naturlige svingninger er viktigste årsak til endring

Virksomhetene ble i undersøkelsen bedt om å rangere de tre viktigste årsakene til endringer i antall arbeidsforhold:

- **Endring i oppgaveportefølje / endring i arbeidsmengde innenfor nåværende oppgaveportefølje / endret ambisjonsnivå for nåværende oppgaveportefølje** – skal fange opp endringer i antall arbeidsforhold som skyldes endret arbeidsomfang og / eller ambisjonsnivå, eksempelvis ved at virksomheten har fått overført et saksfelt fra annen statlig virksomhet, eller at sakspågangen har økt eller blitt redusert
- **Endret oppgaveløsning i administrasjonen** – skal fange opp tiltak rettet inn mot mer effektiv administrasjon i statsforvaltningen, eksempelvis endringer som følge av budsjettkutt/effektiviseringskrav
- **Effektivisering** – skal fange opp utslag av endringer i arbeidsmåter og prosesser som fører til en endring i arbeidsforhold, og ikke generelle effektiviseringstiltak
- **Vakanser/naturlige svingninger** – skal fange opp endringer i antall arbeidsforhold som skyldes vakante arbeidsforhold og naturlige svingninger, som eksempelvis arbeidsforhold som avsluttes grunnet pensjon
- **Endring i in- eller outsourcing** – skal fange opp økning eller nedgang i antall arbeidsforhold som følge av endret praksis for kjøp av konsulenttenester
- **Koronapandemien** - skal fange opp endringer i antall arbeidsforhold som skyldes koronapandemien (eksempelvis avvikling av arbeidsforhold som ble opprettet for å håndtere koronapandemien)
- **Andre årsaker, vennligst spesifiser** – skal fange opp endringer i antall arbeidsforhold som skyldes andre årsaker enn det som dekkes av alternativene over
- **Ikke relevant** - skal fange opp tilfeller der det ikke er relevant å angi en årsak (for eksempel dersom det ikke har vært endringer)

Årsaker til økning i antall arbeidsforhold

Justert for omorganiseringer har antall arbeidsforhold økt i 104 virksomheter i statsforvaltningen. Ser vi bort fra omorganiseringene, har antall arbeidsforhold økt i 103 virksomheter.

Av de 165 virksomhetene som har svart på kartleggingen, oppgir 95 virksomheter minst én årsak til økning.

Rangering av viktigste årsaker til økning i antall arbeidsforhold 2022 til 2023:

1. Vakanser/naturlige svingninger
2. Endring i oppgaveporteføljen
3. Endring i arbeidsmengde innenfor nåværende oppgaveportefølje

Årsaker til reduksjon i antall arbeidsforhold

Totalt er antall arbeidsforhold redusert i 76 virksomheter i statsforvaltningen når vi ser på de justerte endringene. Ser vi på de ujusterte endringene, er antall arbeidsforhold redusert i 77 virksomheter.

Av de 165 virksomhetene som har svart på vår kartlegging, oppgir 76 av dem minst én årsak til reduksjonen.

Rangering av viktigste årsaker til reduksjon i antall arbeidsforhold 2022 til 2023:

1. Vakanser/naturlige svingninger
2. Andre årsaker (blant annet oppgis reduserte økonomiske rammer)
3. Effektivisering

Tre av de syv virksomhetene som oppgir effektivisering som viktigste årsak til endringer er alle statsforvaltere. Det gjelder Statsforvalteren i Agder, Statsforvalteren i Troms og Finnmark og Statsforvalteren i Trøndelag. Totalt har disse en nedgang på 21 arbeidsforhold.

4.2 Forsvaret, UiO og Politiet har økt mest

Forsvaret, UiO og Politiet har størst økning i antall arbeidsforhold fra 2022 til 2023, både når vi justerer for omorganiseringer og når vi ikke gjør det. Forsvaret økte med 466 arbeidsforhold. Ifølge Forsvaret var endret arbeidsmengde innenfor nåværende oppgaveportefølje og endring i oppgaveporteføljen de viktigste årsakene til økningen. UiO oppgir endring i oppgaveporteføljen og endret oppgaveløsning i administrasjonen som de viktigste årsakene til økningen. De kommenterer i tillegg at de har hatt økt eksternfinansiert virksomhet. Veksten er på 166 arbeidsforhold. Til slutt har Politiet hatt en vekst på 106 arbeidsforhold. De viser til vakanser/naturlige svingninger som viktigste årsak til økningen.

De største prosentvise økningene gjelder i all hovedsak små og/eller relativt nyetablerte virksomheter. Norsk nukleær dekommisjonering (NND) hadde den største prosentvise økningen med 32 prosent, tilsvarende ti arbeidsforhold. Deretter følger Dagligvaretilsynet og Klagenemda for industrielle rettigheter med henholdsvis 24 og 23 prosent. For begge virksomheter er prosenten tilsvarende ett arbeidsforhold av totalt fem. Både NND og Dagligvaretilsynet var også i perioden 2021-2022 blant de med størst prosentvis økning.

4.3 NAV, FHI og Skatteetaten har størst nedgang

Både når vi ser på justerte og ikke-justerte tall er det NAV, FHI og Skatteetaten som har størst reduksjon i antall arbeidsforhold. NAV har hatt størst nedgang med 743 arbeidsforhold. De

oppgir covid-19 og vakanser/naturlige svingninger som de viktigste årsakene til nedgangen. I fritekstfeltet utdyper de at reduksjonen har sin hovedårsak i at etaten fikk ekstra midlertidige budsjettmidler som følge av covid-19, og at 600 av disse arbeidsforholdene ble redusert i perioden 2022-2023. FHI har nest størst reduksjon på 147 arbeidsforhold. De oppgir «andre årsaker» som viktigste årsak til nedgang, og spesifiserer at nedbemanning er grunnen til reduksjonen. De angir også vakanser/naturlige svingninger og endring i oppgaveporteføljen blant de viktigste årsakene til nedgangen. Skatteetaten har den tredje største nedgangen, på 111 arbeidsforhold. De oppgir effektivisering som viktigste årsak til nedgangen og kommenter at reduksjonen knyttes til gevinstrealisering som følge av digitalisering og automatisering.

Det er små virksomheter med få ansatte som har den største prosentvise nedgangen. Dette gjelder Klagenemdsekretariatet med 13 prosent og Regelrådet og Diskrimineringsnemda, begge med 12 prosent. Nedgangen tilsvarer henholdsvis fire, ett og to arbeidsforhold.

5 Betydningen av koronapandemien

I dette kapittelet beskriver vi endringer i antall arbeidsforhold i statsforvaltningen grunnet koronapandemien. 20. november 2023 ble det vedtatt ved forskriftendring at [covid-19 ikke lenger var en allmennfarlig smittsom sykdom](#).

Siden 2021 har vi spurt statlige virksomheter om endringer i antall arbeidsforhold som følge av koronapandemien. Flere virksomheter har formidlet at det er vanskelig å oppgi nøyaktige tall på dette, og vi gjør derfor oppmerksom på at det er knyttet usikkerhet til tallene.

5.1 Nedgang i arbeidsforhold i etterkant av pandemien

For første gang siden 2020 er det i 2023 ingen nye arbeidsforhold grunnet koronapandemien. Nedgangen fra 2022 til 2023 er til sammen på 621 arbeidsforhold og fordeler seg på fem faste og 616 midlertidige stillinger.

NAV står for nesten hele reduksjonen, med en nedgang på 600 arbeidsforhold grunnet koronapandemien. Reduksjonen har sin hovedårsak i at etaten fikk ekstra midlertidige budsjettmidler som følge av covid-19, og at 600 av disse arbeidsforholdene ble redusert i 2023.

Videre oppgir Klagenemndsekretariatet en nedgang på fire faste ansatte. Stillingene var knyttet til en nemd som bli opprettet i forbindelse med koronapandemien, som ble avviklet i 2023. FHI har hatt en reduksjon på totalt ni stillinger, hvorav en var en fast stilling. De kommenterer at det gjelder fratredelser. Statens legemiddelverk oppgir en nedgang på syv, fordi kontraktene for de midlertidige ansatte som ble inngått under covid-19, har utløpt. Til slutt angir Kulturdirektoratet en reduksjon på ett arbeidsforhold grunnet pandemien uten å kommentere dette.

Tabell 7: Utviklingen i antall arbeidsforhold grunnet koronapandemien fra 2020 til 2023

	Nye arb.forh. i 2020	Nye arb.forh. i 2021	Nye arb.forh. i 2022	Nye arb.forh. i 2023	Totalt (2020-2023)
Midlertidige arbeidsforhold	1 053	1 176	-512	-616	1 101
Faste arbeidsforhold	192	235	10	-5	432
Totalt	1 245	1 411	-502	-621	1 533

Ser vi på tallene fra perioden 2020 til 2023 under ett, er det til sammen 1 533 arbeidsforhold som har kommet til i statsforvaltningen grunnet koronapandemien. Over 70 prosent av stillingene er midlertidige arbeidsforhold og størst antall arbeidsforhold finner vi i 2021. 2022 er første året med nedgang i arbeidsforhold som skyldes pandemien. Denne trenden fortsetter i 2023.

Enkelte virksomheter har tidligere kommentert at det er vanskelig å oppgi nøyaktige antall arbeidsforhold som skyldes koronapandemien. Det kan for eksempel være at midlertidige ansatte, som ble ansatt på grunn av koronapandemien, har fortsatt i andre stillinger eller med andre oppgaver i virksomheten. Flere virksomheter har bemerket at dette er tilfellet hos dem. Enkelte har med dette som bakgrunn ikke oppgitt endringer i antall arbeidsforhold grunnet koronapandemien i sin besvarelse. Tallene over må derfor tolkes med varsomhet.

6 Kommunikasjonsansatte i statsforvaltningen

I dette kapittelet presenterer vi hovedtrekkene i utviklingen av antall arbeidsforhold som primært jobbet med kommunikasjon i statsforvaltningen fra 2016 til 2023. En nærmere omtale av kommunikasjonsfunksjonen i statsforvaltningen finnes i DFØ-rapport 2023:3.

6.1 Kommunikasjonsansatte utgjør om lag 1 prosent av alle arbeidsforhold i statsforvaltningen i perioden 2016 til 2023

I 2023 var det 1 993 arbeidsforhold¹¹ som primært jobbet med kommunikasjon i 165 virksomheter i statsforvaltningen. Dette er en økning på 32 arbeidsforhold siden 2022. Andelen kommunikasjonsansatte av totalt antall arbeidsforhold i statsforvaltningen er 1,14 prosent i 2023. Andelen var 0,01 prosentpoeng lavere i 2022.

Vi har tall på antall kommunikasjonsansatte tilbake til 2016. I tabell 8 skiller vi ut de 98 virksomhetene som har oppgitt tall for alle år fra 2016 til 2023. Dette gjør vi for å håndtere usikkerheten som følger av at det er flere virksomheter som kun oppgir tall i de senere årene.

Om vi ser denne utviklingen i sammenheng med den generelle veksten i statsforvaltningen i samme periode for de samme virksomhetene, utgjør kommunikasjonsansatte mellom 1,05 og 1,12 prosent av de ansatte i statsforvaltningen fra 2016 til 2023. Økningen i antall arbeidsforhold som arbeider med kommunikasjon i disse 98 virksomhetene, følger altså den generelle veksten i statsforvaltningen i samme periode.

Tabell 8: Antall kommunikasjonsansatte og prosentandelen kommunikasjonsansatte av alle arbeidsforhold i statsforvaltningen for 98 virksomheter med tall for perioden 2016 til 2023

År	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kommunikasjonsansatte	1 223	1 245	1 190	1 185	1 200	1 234	1 285	1 314
Prosentandel kommunikasjonsansatte av totalt antall arb.forh.	1,09 %	1,10 %	1,06 %	1,05 %	1,07 %	1,07 %	1,10 %	1,12 %

I flestparten av disse virksomhetene ligger antall kommunikasjonsansatte på et ganske stabilt nivå i perioden. Samtidig er det noen virksomheter som har hatt endringer, enten i antall kommunikasjonsansatte og/eller i oppgavene de løser.

¹¹ I en tidligere versjon av rapporter var ikke kommunikasjonsansatte i Arbeidstilsynet inkludert i dette tallet. Dette er rettet opp i denne versjonen. Det innebærer en endring fra 1 976 arbeidsforhold til 1 993 arbeidsforhold slik det står nå.

Patentstyret er et illustrerende eksempel. Virksomheten har hatt en økning på 22 arbeidsforhold, fra tre i 2016 til 27 i 2023. De oppgir at de har hatt en intern omorganisering som medførte at virksomhetens brukerstøtte har blitt plassert under kommunikasjonsavdelingen. Denne endringen viser bredden i oppgaver som kan defineres som en kommunikasjonsoppgave. Gitt at virksomhetene nettopp har stor bredde i hva de selv definerer som en kommunikasjonsansatt, bør tallene i dette kapitlet tolkes med varsomhet.

6.2 Flesteparten arbeider i den sentrale kommunikasjonsenheten

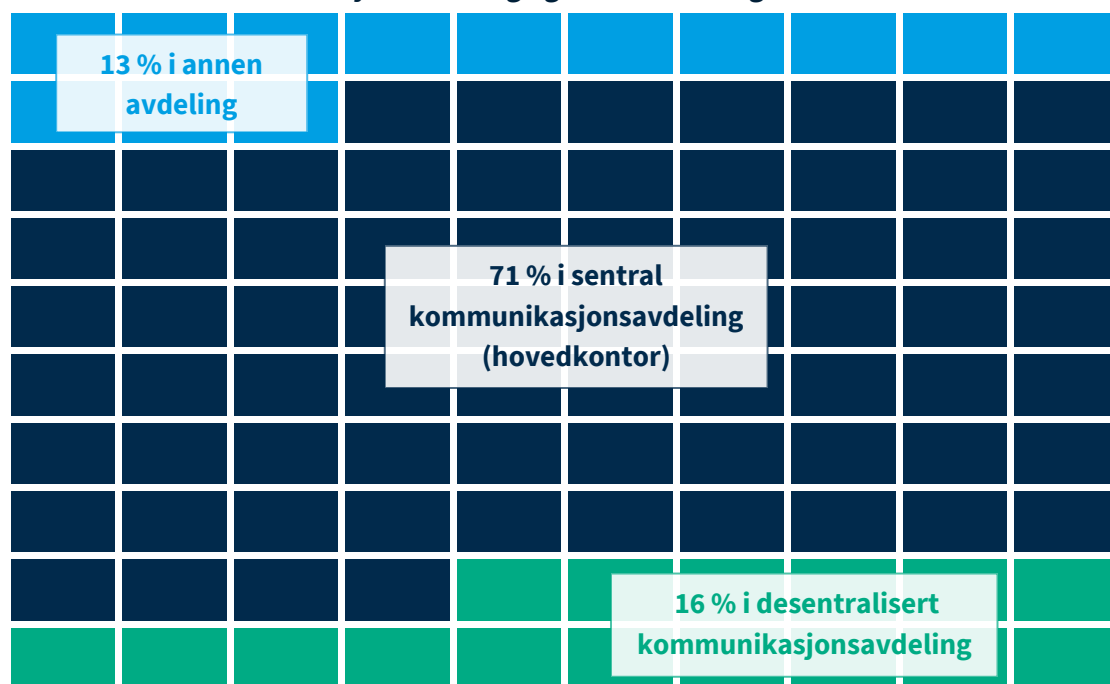
Virksomhetene oppgir også hvor de kommunikasjonsansatte befinner seg organisatorisk. Figur 6 viser at majoriteten av de kommunikasjonsansatte arbeider i en sentral kommunikasjonsenhet, det vil si ved hovedkontoret til virksomheten. Rett over 71 prosent av alle kommunikasjonsansatte i statsforvaltningen, i 150 virksomheter, arbeider sentralt. Med noen få unntak arbeider samtlige av de kommunikasjonsansatte på et slikt kontor.

20 virksomheter oppgir at de har ansatte som arbeider i en annen avdeling enn kommunikasjonsavdelingen, men at arbeidsoppgavene tilsvarer en kommunikasjonsansatt. Dette gjelder om lag 13 prosent av de kommunikasjonsansatte. Her finner vi flere store virksomheter slik som NAV, Forsvaret, Politiet, Kriminalomsorgsdirektoratet og flere universiteter.

De resterende 16 prosentene er ansatt i desentrale kommunikasjonsenheter utenfor hovedkontoret. Dette gjelder ti virksomheter. Igjen ser vi at dette gjelder store virksomheter som UiO, Skatteetaten, Politiet og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.

Fordelingen er nokså lik også bakover i tid til 2016. Størst differanse fra fordelingen i figur 6 er på rundt 5 prosent.

Figur 6: Fordeling av kommunikasjonsansatte på sentral kommunikasjonsavdeling, desentralisert kommunikasjonsavdeling og annen avdeling i 2023

7 Geografi og sentralitet

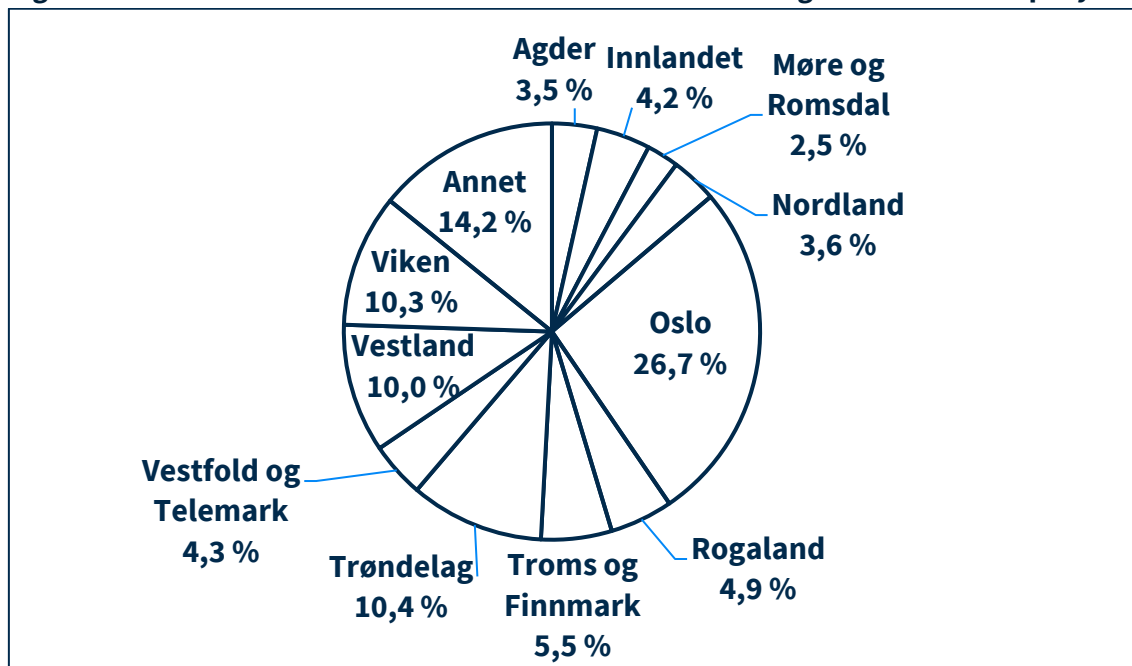
I dette kapitlet beskriver vi den geografiske fordelingen av ansatte i statsforvaltningen. Disse tallene er ikke justerte for omorganiseringer. I tillegg viser tallene kommunen og fylket arbeidstakeren jobber i, ikke hvor arbeidstakeren bor.

7.1 Tre av fire ansatte i statsforvaltningen jobber utenfor Oslo

Arbeidsforhold i statsforvaltningen finnes i alle fylkene. Oslo har flest med 46 644 arbeidsforhold, tilsvarende 26,7 prosent, i 2023. Dermed har omtrent én fjerdedel av alle arbeidsforhold i statsforvaltningen arbeidssted i Oslo. Møre og Romsdal, Agder og Nordland har alle mindre enn 6 500 arbeidsforhold i statsforvaltningen, tilsvarende andeler på under 4 prosent.

For 14,2 prosent av arbeidsforholdene har vi ikke informasjon om arbeidssted (eksempelvis hele Forsvaret), eller så er ikke arbeidsstedet i en norsk kommune (eksempelvis Utenriksdepartementets utenrikstjeneste). Disse arbeidsforholdene omtales som «Annet» i figuren under.

Figur 7: Andel av totalt antall arbeidsforhold i statsforvaltningen i 2023 fordelt på fylker

Tabell 9: Utviklingen i antall arbeidsforhold i statsforvaltningen og sysselsettingsvekst fra 2022 til 2023, fordelt på fylker

Fylke	Antall arb.forh. i statsf. i 2023	Absolutt endring 2022-2023	Prosentvis endring, arb.forh. i statsf. 2022-2023	Generell sysselsettingsvekst	Andel arb.forh. i statsf. av totalt antall sysselsatte i fylket
Agder	6 055	-117	-1,9 %	0,9 %	4,1 %
Innlandet	7 317	-58	-0,8 %	0,4 %	4,2 %
Møre og Romsdal	4 393	23	0,5 %	0,7 %	3,3 %
Nordland	6 350	12	0,2 %	0,4 %	5,3 %
Oslo	46 644	138	0,3 %	1,2 %	8,7 %
Rogaland	8 556	-100	-1,2 %	0,6 %	3,3 %
Troms og Finnmark	9 564	24	0,3 %	0,2 %	7,6 %
Trøndelag	18 158	21	0,1 %	0,6 %	7,3 %
Vestfold og Telemark	7 471	7	0,1 %	1,3 %	3,9 %
Vestland	17 498	15	0,1 %	1,1 %	5,2 %
Viken	17 919	14	0,2 %	1,0 %	3,2 %
Annet	24 856	600	2,5 %	-	-
Totalt	174 781	578	0,3 %	1,0 %	6,1 %

8,7 prosent av sysselsatte i Oslo er ansatt i statsforvaltningen, den høyeste andelen blant alle fylkene. Viken har lavest andel med 3,2 prosent.

Møre og Romsdal hadde høyest økning i antall arbeidsforhold i statsforvaltningen, med en endring på 0,5 prosent, tilsvarende 23 arbeidsforhold. Agder hadde den største nedgangen både i prosent (1,9) og i absolutte tall (ned 117 arbeidsforhold). Totalt hadde åtte av elleve fylker vekst.

Fordi universitets- og høyskolesektoren er en stor og unik sektor i statsforvaltningen, [undersøkte DFØ veksten i sektoren i 2023](#). Sektoren er spredt over hele landet, utgjør om lag en tredjedel av alle arbeidsforhold i statsforvaltningen, og har hatt en vekst på rett under 500 arbeidsforhold fra 2022 til 2023. Tabell 10 viser vi det samme som tabell 9, men fratrukket de 22 virksomhetene som utgjør universitets- og høyskolesektoren (ti universiteter, fem høyskoler og syv vitenskapelige høyskoler).

Utviklingen ser nokså annerledes ut uten universitets- og høyskolesektoren i datagrunnlaget. Tabell 10 viser at Vestland og Troms og Finnmark er de eneste fylkene som har hatt en vekst på henholdsvis 0,1 prosent (tilsvarende ti arbeidsforhold) og 0,2 prosent (tilsvarende åtte arbeidsforhold). De resterende ni fylkene har hatt en nedgang i antall arbeidsforhold. Vestfold og Telemark har den største differansen mellom tall inklusiv og eksklusiv universitets- og høyskolesektoren. Antall arbeidsforhold fratrukket sektoren viser en nedgang på 60 arbeidsforhold, tilsvarende 1,1 prosent.

Tabell 10: Utviklingen i antall arbeidsforhold i statsforvaltningen og sysselsettingsvekst fra 2022 til 2023, fratrukket universitets- og høyskolesektoren, fordelt på fylker

Fylke	Antall arbeidsforhold i 2023	Absolutt endring (2022-2023)	Prosentvis endring (2022-2023)	Generell sysselsettingsvekst
Agder	4 000	-112	-2,7 %	0,9 %
Innlandet	5 018	-91	-1,8 %	0,4 %
Møre og Romsdal	3 174	-35	-1,1 %	0,7 %
Nordland	4 903	-7	-0,1 %	0,4 %
Oslo	32 880	-15	0,0 %	1,2 %
Rogaland	5 831	-137	-2,3 %	0,6 %
Troms og Finnmark	4 825	8	0,2 %	0,2 %
Trøndelag	7 096	-29	-0,4 %	0,6 %
Vestfold og Telemark	5 632	-60	-1,1 %	1,3 %
Vestland	9 656	10	0,1 %	1,1 %
Viken	13 859	-37	-0,3 %	1,0 %
Annet	24 852	601	2,5 %	-
Total	121 727	93	0,1 %	1,0 %

7.2 Nedgang i mellomsentrale kommuner

Vi bruker SSBs sentralitetsindeks til å kategorisere kommunene i datagrunnlaget etter sentralitetsnivå. Dette er et alternativt mål til fylkesinndeling for å synliggjøre forskjellene i den geografiske spredning av arbeidsforhold i statsforvaltningen.

SSBs sentralitetsindeks beregnes på bakgrunn av reisetid til arbeidsplasser og servicefunksjoner. Indeksen går fra 0 til 1000, og sentralitetsnivåene representerer en inndeling av denne indeksen i seks. Beregningene som ligger til grunn for sentralitetsindeksen er beskrevet i *SSB-notat 2020/4 Sentralitetsindeksen. Oppdatering med 2020-kommuner*. I dette notatet forklarer SSB inndelingen slik:

Nivå 1 (mest sentrale kommuner): Oslo og Oslos nære omegn

Nivå 2 (nest-mest sentrale kommuner): Eksempler er Trondheim, Bergen og Moss

Nivå 3 (mellomsentrale kommuner 1): Eksempler er Færder, Kristiansand og Bodø

Nivå 4 (mellomsentrale kommuner 2): Eksempler er Namsos, Risør og Østre Toten

Nivå 5 (nest-minst sentrale kommuner): Eksempler er Vadsø, Ullensvang og Alvdal

Nivå 6 (minst sentrale kommuner): Eksempler er Utsira, Lierne og Nordkapp

Tabell 11: Utviklingen i antall arbeidsforhold i statsforvaltningen og sysselsettingsvekst fra 2022 til 2023, fordelt på sentralitetsklasser

Sentralitets-klasse	Antall arbeidsforhold i 2023	Absolutt endring	Prosentvis endring	Sysselsettingsvekst	Andel arb.forh. i statsf. av totalt antall sysselsatte
1	50 690	152	0,3 %	1,2 %	7,4 %
2	51 357	111	0,2 %	1,0 %	6,3 %
3	29 285	-74	-0,2 %	1,1 %	4,6 %
4	11 816	-221	-1,8 %	0,8 %	3,3 %
5	5 208	6	0,1 %	0,4 %	2,0 %
6	1 568	2	0,1 %	0,3 %	1,6 %
Annet	24 856	601	2,5 %	-	-
Totalt	174 781	578	0,3 %	1,0 %	6,1 %

Av sentralitetsklassene er det sentralitetsklasse 1 (Oslo og omegn) som har hatt den største økningen av arbeidsforhold i statsforvaltningen, med 0,3 prosent, tilsvarende 152 arbeidsforhold. Utover dette har det vært størst vekst i de virksomhetene hvor det ikke er informasjon om lokasjon. Denne veksten skyldes særlig veksten i Forsvaret som tidligere nevnt i kapittel 4.

Den største nedgangen er i sentralitetsklasse 4. Nedgangen er på 1,8 prosent, tilsvarende 220 arbeidsforhold. Majoriteten skyldes at NAV har en nedgang på 150 arbeidsforhold i denne sentralitetsklassen.

Alle departementene befinner seg i sentralitetsklasse 1, og har hatt en svak økning i antall arbeidsforhold i perioden 2022 til 2023, jamfør kapittel 3.

Andelen arbeidsforhold i statsforvaltningen av totalt antall sysselsatte er synkende fra størst andel i sentralitetsklasse 1 (7,4 prosent) til lavest andel i sentralitetsklasse 6 (1,6 prosent).

I tabell 12 viser vi det samme som i tabell 11, men fratrukket universitets- og høyskolesektoren. Tabellen viser at nedgangen i de mellomsentrale kommunene (sentralitet 3 og 4) er større, at sentralitetsklasse 2 har en nedgang på 34 arbeidsforhold (0,1 prosent) og at sentralitetsklasse 1 har tilnærmet ingen endring med tolv arbeidsforhold (0,03 prosent).

Tabell 12: Utviklingen i antall arbeidsforhold i statsforvaltningen og sysselsettingsvekst fra 2022 til 2023, fratrukket universitets- og høyskolesektoren, fordelt på sentralitetsklasser

Klasse	Antall	Absolutt endring	Prosentvis endring	Sysselsettingsvekst
1	26 735	12	0,0 %	1,2 %
2	27 103	-34	-0,1 %	1,0 %
3	18 220	-240	-1,3 %	1,1 %
4	8 977	-252	-3,0 %	0,8 %
5	4 605	-	0,2 %	0,4 %
6	1 234	3	0,3 %	0,3 %
Annet	24 853	601	2,5 %	-
Totalt	121 727	93	0,1 %	1,0 %

7.3 Utvikling for virksomheter underlagt retningslinjer for lokalisering av statlige arbeidsplasser

Fra 12.08.2022 har [«Retningslinjer for lokalisering av statlege arbeidsplassar og statleg tenesteproduksjon»](#) vært gjeldende. Retningslinjene har blant annet som formål å medvirke til «at veksten i eksisterande verksemdar, og som har ein regional struktur, i hovudsak skal skje utanfor dei største byane» samt «å utvikle robuste arbeidsmarkeder i alle delar av landet».

I det følgende undersøker vi hvordan utviklingen i antall ansatte er når vi ser på tallene for henholdsvis 2022 og 2023 på tvers av fylker og sentralitetsklassene.

Tabellene under viser arbeidsforholdene for virksomhetene som er underlagt retningslinjene, det vil si statsforvaltningen fratrukket 1) Forsvaret sin operative virksomhet, 2) den delen av NAV som er regulert gjennom avtale mellom NAV og kommunene, og 3) universitets- og høyskolesektoren, som selv kan gjøre vedtak om lokasjon med hjemmel i universitets- og høyskoleloven. Både Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet har derfor to rader som viser tall henholdsvis med og uten NAV og universitets- og høyskolesektoren. Disse to grå radene er utelatt fra totalsummene i begge tabellene.

Hovedtallene viser antall ansatte, mens tallet i parentes viser hvor stor endring det har vært fra 2022 til 2023. Felter markert i grønt indikerer en økning i perioden, mens felter markert i rødt viser nedgang. Grå felter betyr ingen endring.

Tabell 13 viser ansatte per fylke. Tabell 14 viser ansatte per sentralitetsklasse. For begge tabellene er antall ansatte fordelt på departementsområder.

I sum er det vanskelig å se et entydig mønster. Samtlige departementsområder har både økning og nedgang på tvers av fylker og sentralitet.

Tabell 13: Antall ansatte per departementsområde fra 2022 til 2023 for virksomheter underlagt retningslinjer, fordelt på fylker

Departementsområde	Fylke												Total
	Ukjent	Agder	Innlandet	Møre og Romsdal	Nordland	Oslo	Rogaland	Troms og Finnmark	Trøndelag	Vestfold og Telemark	Vestland	Viken	
AID (uten NAV)		24	33 (4)	27 (2)	71 (20)	1 075 (45)	40 (-178)	47 (6)	227 (8)	48 (4)	68 (5)	102	1 762 (-85)
<i>AID (med NAV)</i>	1	812 (-60)	922 (-52)	693 (-29)	923 (-30)	3 446 (-205)	975 (-79)	802 (-52)	1 278 (-26)	1 091 (-62)	1 391 (-41)	2 344 (-106)	14 679 (-743)
BFD	4	308 (-1)	514 (5)	293 (6)	247 (-11)	556 (12)	358 (-11)	427 (11)	585 (13)	731 (28)	661 (33)	1 275 (-22)	5 959 (64)
FD	3 796 (83)												3 796 (83)
FIN	12 (4)	658 (6)	767 (-16)	217 (-10)	614 (-11)	3 899 (48)	917 (-11)	497 (5)	719 (23)	428 (-24)	747 (12)	1 212 (-63)	10 686 (-36)
HOD		8	14 (4)	49 (-4)	21 (1)	2 462 (-156)	84	13 (2)	112 (4)	256 (-10)	275 (-5)	260 (22)	3 554 (-142)
JD	639 (40)	1 352 (-54)	1 515 (-17)	910 (10)	1 047 (15)	8 625 (236)	1 811 (-53)	1 396 (52)	1 581 (-55)	2 190 (-10)	2 149 (4)	5 817 (50)	29 032 (216)
KD (uten UH)		31	75 (2)	79 (2)	46 (3)	1 721 (-44)	39 (1)	218 (-6)	415 (-1)	34 (2)	422 (14)		3 080 (-26)
<i>KD (med UH)</i>	4	2 056 (-4)	2 264 (32)	1 219 (58)	1 447 (19)	13 763 (153)	2 725 (37)	4 739 (16)	11 062 (49)	1 838 (69)	8 457 (12)	4 060 (51)	53 634 (492)
KDD	13	391 (-8)	351 (-2)	171 (-4)	346 (12)	2 030 (17)	332 (2)	325 (-6)	374 (-10)	283	635 (9)	945 (-29)	6 196 (-21)
KLD	55 (3)				17 (2)	906 (27)		225 (-6)	485 (10)		72 (-2)		1 761 (34)
KUD		18 (1)	76 (3)		300 (-14)	804 (-16)	13 (-1)	10 (-1)	105 (4)		120 (-1)	39 (-4)	1 484 (-30)
LMD		59 (3)	199 (8)	63 (-3)	106 (1)	426 (37)	169 (6)	178 (10)	224 (-11)	63 (6)	210 (9)	909 (31)	2 607 (97)
NFD		90 (-1)		417 (7)	573 (13)	439 (-8)	412 (8)	291 (1)	271 (-4)	189 (5)	1 476 (-33)	168 (14)	4 327 (2)
OED			34 (-1)	8	30 (-2)	469 (32)	358 (164)	18 (-2)	55 (8)	28	37 (1)		1 037 (200)
SD		241	543 (-29)	242 (-11)	554 (-4)	947 (-87)	314 (18)	344 (-5)	486 (5)	282 (-2)	721 (-1)	769 (70)	5 442 (-48)
UD						273 (-12)					44 (1)		317 (-11)
Total	4 519 (129)	3 179 (-53)	4 122 (-39)	2 475 (-5)	3 973 (24)	24 635 (130)	4 845 (-55)	3 989 (62)	5 638 (-8)	4 533	7 638 (45)	11 496 (69)	81 042 (299)

Tabell 14: Antall ansatte per departementsområde fra 2022 til 2023 for virksomheter underlagt retningslinjer, fordelt på sentralitetsklasser

Sentralitetsklasse								
Departementsområde	Ukjent	1	2	3	4	5	6	Total
AID (uten NAV)		1 101 (46)	429 (-165)	170 (16)	47 (16)	14 (2)		1 762 (-85)
<i>AID (med NAV)</i>	1	3 953 (-232)	4 182 (-118)	3 305 (-188)	2 223 (-150)	757 (-31)	258 (-24)	14 679 (-743)
BFD	4	847	2 039 (113)	1 731 (-80)	872 (11)	401 (16)	65 (5)	5 959 (64)
FD	3 796 (83)							3796 (83)
FIN	12 (4)	4 132 (36)	2 983 (-6)	2 112 (-51)	1 005 (-32)	423 (11)	20 (2)	10 686 (-36)
HOD		2 609 (-141)	790 (-2)	80 (-2)	63 (-1)	12 (4)		3 554 (-142)
JD	639 (40)	10 978 (288)	7 618 (-110)	5 680 (44)	2 563 (-46)	1 152 (-15)	401 (16)	29 032 (216)
KD (uten UH)		1 721 (-44)	898 (16)	204 (2)	96 (2)	66 (-2)	95	3 080 (-26)
<i>KD (med UH)</i>	4	13 956 (141)	24 869 (154)	11 031 (167)	2 839 (32)	603 (-1)	33 (-1)	53 634 (492)
KDD	13	2 041 (15)	1 512 (-43)	1 593 (-10)	388 (-6)	580 (15)	69 (8)	6 196 (-21)
KLD	55 (3)	906 (27)	528 (8)	214 (-5)		58 (1)		1 761 (34)
KUD		804 (-16)	197 (-3)	29	385 (-13)	64 (3)	5 (-1)	1 484 (-30)
LMD		496 (35)	1 103 (44)	393 (22)	366 (-2)	225 (1)	25 (-2)	2 607 (97)
NFD		554	1 755 (-30)	1 092 (17)	118 (1)	569 (10)	239 (5)	4 327 (2)
OED		469 (32)	475 (171)		79 (-2)	8	5 (-1)	1 037 (200)
SD		1 050 (-82)	1 759 (83)	1 610 (-7)	720 (-30)	276 (-7)	26 (-4)	5 442 (-48)
UD		273 (-12)			44 (1)			317 (-11)
Total	4 519 (129)	27 983 (185)	22 085 (75)	14 908 (-54)	6748 (-102)	3 848 (38)	950 (29)	81 042 (299)

